
TALEPUNKT

Udenrigsministeriet

Til:	Udenrigsministeren	J.nr.:	2017-
Fra:	Europæisk Nabolikab (EUN)	Dato:	18. april 2017
Emne:	Samråd AG i Udenrigsudvalget den 22. juni 2017 vedr. "den tyrkiske registrering af danske statsborgere".		

NB: Skriftligt oplæg – det talte ord gælder.

Tak til Nick Hækkerup for spørgsmålet. Jeg bliver spurgt om min holdning til, at den tyrkiske ambassade i Danmark har indsamlet oplysninger om dansk-tyrkere, jf. en artikel i Kristeligt Dagblad den 28. april 2017 med titlen "*Leder for tyrkiske imamer i Danmark: Ja, vi samler information om Erdogan-modstandere*". Og jeg bliver spurgt, hvad jeg agter at foretage mig i sagen.

Spørgsmålet er stillet den 3. maj, men det har været vanskeligt at finde en dato, hvor begge parter kunne, før nu. Det nævner jeg blot som kontekst, fordi der er tale om et forløb, hvor justitsministeren og jeg selv for to måneder siden var i samråd om sagen – nemlig lukket samråd Æ og Ø den 21. april. Artiklen, som Nick Hækkerup refererer til, kom så en uge senere. Det kan bestemt være relevant at gøre status også på den baggrund, og det har vi så muligheden for nu.

Jeg vil gerne kort opridse nogle hovedpointer, der rækker tilbage til forløbet i marts-april, inden jeg kommer til, hvad der måtte være af nyt i sagen.

Søndag den 19. marts bragte Berlingske Tidende en større historie om, at borgere i Danmark muligvis blev angivet til tyrkiske myndigheder som ”landsforrædere” eller ”terrorister” af andre borgere; måske på baggrund af almindelige politiske meningstilkendegivelser, såsom kritik af Tyrkiets præsident og regering.

Derfor valgte jeg allerede samme dag at få indkaldt den tyrkiske repræsentationschef til en samtale i Udenrigsministeriet. Ambassadøren var netop rejst hjem med henblik på pension, og derfor blev det den tyrkiske chargé d'affaires, som dagen efter stillede til samtale hos udenrigspolitisk direktør i Udenrigsministeriet. Her fik repræsentationschefen nogle klare budskaber fra dansk side:

For det første, at den danske regering så med stor bekymring på forlydenderne om, at borgere i Danmark har meldt andre borgere til de tyrkiske myndigheder på grund af de pågældendes politiske synspunkter og tilhørsforhold.

For det andet, en umiddelbar vurdering om, at hvis borgere i Danmark begav sig ud i at registrere og videregive den slags informationer om andre kunne det være i strid med dansk lovgivning.

For det tredje, at enhver opfordring eller facilitering fra de tyrkiske myndigheders side med henblik på at få borgere i Danmark til at levere oplysninger af denne art ville være uacceptabel. Den danske regering havde pligt til at beskytte alle borgere i Danmark og sikre deres grundlovsbaserede ret til ytringsfrihed.

Mit ønske var i den situation ikke at fælde dom over præcis, hvad der var sket, og hvem der havde gjort hvad. Det betragter jeg heller ikke som min opgave.

Hvis der er mistanke om ulovligheder på dansk jord, så er det en opgave for politiet at efterforske. Men jeg havde et politisk ønske om at markere både hurtigt og klart over for Tyrkiet, at der er grænser for, hvad der er acceptabelt – og at jeg forventede, at den tyrkiske regering ville holde sig inden for disse grænser.

Derfor rejste jeg også efterfølgende, den 31. marts, personligt sagen over for Tyrkiets udenrigsminister. Her gentog jeg på kort form de samme budskaber, som var blevet leveret til repræsentationschefen. Jeg sagde også, at Tyrkiet som andre lande både har ret til at forsvare sig mod terrorisme og til at gøre op med eventuelle kupmagere – men, at hvis der skal efterforskes noget på dansk jord, er det en sag for dansk politi. Begge budskaber blev bestemt noteret.

Status i april var således, at Tyrkiets regering ikke var efterladt i nogen form for tvivl om, at den danske regering så med stor alvor på de forlydender, der havde været fremme om uautoriseret indsamling og registrering af information om borgere i Danmark – og at vi forventede, at den tyrkiske regering ikke medvirkede eller opfordrede til ulovligheder i Danmark. Det var – efter min vurdering – hvad jeg kunne og burde gøre i sagen på det foreliggende grundlag.

Så kommer vi til spørgsmålet om, hvad der er af nye udviklinger at forholde sig til, og mere konkret: artiklen i Kristelig Dagblad den 28. april, som helt naturligt påkaldt sig en vis interesse – også hos flere af Nick Hækkerups kolleger.

Den 28. april stillede Søren Søndergaard (EL) via Europaudvalget spørgsmål 120, som lød: "Hvilke konkrete skridt vil udenrigsministeren tage i forlængelse af, at en såkaldt religiøs rådgiver for den tyrkiske ambassade i Danmark, Adnan Bülent Baloglu i et interview med Kristeligt Dagblad ("Religiøs rådgiver

i Danmark: Kritik af Erdogan er racisme", den 28. april 2017) har erkendt, at den tyrkiske ambassade har overvåget herboende personer, indsamlet oplysninger om dem og videresendt disse oplysninger til de tyrkiske myndigheder? ”

Det spørgsmål besvarede jeg den 4. maj, som følger:

”Jeg har to gange gjort klart over for Tyrkiet, at den danske regering ser med stor alvor på de historier, der har været fremme, om ulovlig indsamling og registrering af information om borgere i Danmark, og at vi forventer, at den tyrkiske regering ikke medvirker eller opfordrer til ulovligheder i Danmark. Jeg har i den forbindelse tilføjet, at Tyrkiet, som andre lande, har ret til at forsvare sig mod terrorisme og til at gøre op med dem, der stod bag kupforsøget i juli 2016, men at hvis der skal efterforskes på dansk territorium, er det en sag for danske myndigheder.

Udenlandske repræsentationer i Danmark skal som udgangspunkt overholde dansk ret. Det er naturligt, at en diplomatisk repræsentation rapporterer hjem om politiske forhold i de lande, som repræsentationen dækker. Det er i orden, så længe det ligger inden for rammerne af en diplomatisk repræsentations almindelige virksomhed. Præcist hvor grænserne går, beror på en konkret vurdering.

Det siger sig selv, at myndighederne følger situationen nøje. Hvis der kommer nye oplysninger frem i sagen – f.eks. som led i politiets aktuelle efterforskninger af en række sager mod herboende personer – vil der naturligvis blive taget stilling til, om der skal reageres yderligere i sagen.” – citat slut.

Også Kenneth Kristensen Berth spurgte skriftligt til sagen med spørgsmålene S 1146, 1147 og 1148, som jeg besvarede den 9. maj. Jeg skal undlade at gentage

spørgsmål og svar slavisk, da der i sagens natur er tale om ganske store overlap. Men jeg kan for fuldstændighedens skyld nævne den præcisering af det rent lovgivningsmæssige, der fremgår af svaret på spørgsmål S 1146 – hvor der blev spurgt, om det var min opfattelse, at udenlandske diplomater, der opholder sig i Danmark skal overholde og respektere dansk lov.

Hertil var mit svar: ”Ja. I henhold til artikel 41, stk. 1 i Wienerkonventionen af 1961 om diplomatiske forbindelser har alle personer, som nyder forrettigheder og immuniteter, pligt til uden præjudice for disse at overholde modtagerstatens love og bestemmelser.” – citat slut

Endelig kan jeg tilføje, at sagen naturligvis ikke nu bare er gået i glemmebogen. Netop i denne uge er Udenrigsministeriets politiske direktør i Ankara, hvor han gennemfører konsultationer på højt embedsmandsniveau med den tyrkiske regering. Her indgår denne sag naturligvis.

Så for at opsummere:

- Jeg forstår udmærket interessen for denne sag, som regeringen også ser på med stor alvor og fortsat følger nøje.
- Jeg har derfor fra starten gjort klart for den tyrkiske regering, at det i Danmark ikke er lovligt at indsamle og registrere information om borgeres politiske tilhørsforhold.
- Tyrkiet har, som andre lande, ret til at forsvare sig mod terrorisme og til at gøre op med dem, der stod bag kupforsøget sidste sommer. Men hvis der skal efterforskes på dansk territorium, er det en sag for danske myndigheder.

- I tilfælde af mistanke om ulovligheder i Danmark, er det op til politiet i relevant omfang at indlede og gennemføre en efterforskning. En sådan proces ønsker jeg ikke at foregribe.

Det er sådan, sagen står nu. Tak!